

ŽUPANIJSKO NATJECANJE IZ KEMIJE
učeni(ka)ca osnovnih i srednjih škola 2021.

PISANA ZADAĆA, 11. ožujka 2021.

NAPOMENA:

1. Zadatci se rješavaju 120 minuta.
2. Dopušteno je koristiti samo dobivenu tablicu periodnog sustava elemenata.
3. Zadatci se moraju rješavati na mjestu predviđenom za taj zadatak (**ne** koristiti dodatne papire). Ako nema dovoljno mjesta za rješavanje zadatka, može se koristiti poledina prethodne stranice.
4. Odgovori na postavljena pitanja ili račun (kompletan) **moraju** biti pisani kemijskom olovkom ili tintom plave boje, jer se u protivnom neće uzimati u obzir pri bodovanju. Ispravljani odgovori se ne vrjednuju.
5. Dopušteno je korištenje džepnog računala tipa Scientific određenih karakteristika.

Prijavu ispuniti tiskanim slovima!

Zaporka:
(pet brojeva i do sedam velikih slova)

POSTIGNUTI BODOVI :

Vrsta škole: 1. osnovna   5. srednja   (Zaokruži 1. ili 5.)

Razred (napisati arapskim brojem):

Nadnevak:

OTKINUTI OVAJ DIO PRIJAVE I STAVITI GA U OMOTNICU S NAPISANOM ZAPORKOM
PRIJAVU ISPUNITI TISKANIM SLOVIMA

Zaporka:
(pet brojeva i do sedam velikih slova)

POSTIGNUTI BODOVI :

Ime i prezime učeni(ka)ce:

OIB:

Puni naziv škole:

Adresa škole:

Grad u kojem je škola:

Županija:

Vrsta škole: 1. osnovna   5. srednja
(Zaokruži 1. ili 5.)

Razred (napisati arapskim brojem):

Ime i prezime mentor(a)ice:

Naputak županijskom povjerenstvu:

Ovaj dio prijave treba spojiti s pisanom zadaćom svakog učeni(ka)ca nakon bodovanja. Podatci su važni radi računalne obrade podataka o učeni(ku)ci koji će biti pozvani na županijsko natjecanje.

Periodni sustav elemenata IUPAC 2013.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1 H 1,008																	
2 He 4,003																	
3 Li 6,941	4 Be 9,012																
11 Na 22,99	12 Mg 24,31																
19 K 39,10	20 Ca 40,08	21 Sc 44,96	22 Ti 47,87	23 V 50,94	24 Cr 52,00	25 Mn 54,94	26 Fe 55,85	27 Co 58,93	28 Ni 58,69	29 Cu 63,55	30 Zn 65,38	31 Ga 69,72	32 Ge 72,63	33 As 74,92	34 Se 78,98	35 Br 79,90	36 Kr 83,80
37 Rb 85,47	38 Sr 87,62	39 Y 88,91	40 Zr 91,22	41 Nb 92,91	42 Mo 95,95	43 Tc [98]	44 Ru 101,1	45 Rh 102,9	46 Pd 106,4	47 Ag 107,9	48 Cd 112,4	49 In 114,8	50 Sn 118,7	51 Sb 121,8	52 Te 127,6	53 I 126,9	54 Xe 131,3
55 Cs 132,9	56 Ba 137,3	57-71 lantanoidi	72 Hf 178,5	73 Ta 180,9	74 W 183,8	75 Re 186,2	76 Os 190,2	77 Ir 192,2	78 Pt 195,1	79 Au 197,0	80 Hg 200,6	81 Tl 204,4	82 Pb 207,2	83 Bi 209,0	84 Po [209]	85 At [210]	86 Rn [222]
87 Fr [223]	88 Ra [226]	89-103 aktinoidi	104 Rf [267]	105 Db [268]	106 Sg [271]	107 Bh [270]	108 Hs [277]	109 Mt [276]	110 Ds [281]	111 Rg [282]	112 Cn [285]	113 Uut [285]	114 Ff [289]	115 Uup [289]	116 Lv [293]	117 Uus [294]	118 Uuo [294]
57 La 138,9	58 Ce 140,1	59 Pr 140,9	60 Nd 144,2	61 Pm [145]	62 Sm 150,4	63 Eu 152,0	64 Gd 157,3	65 Tb 158,9	66 Dy 162,5	67 Ho 164,9	68 Er 167,3	69 Tm 168,9	70 Yb 173,1	71 Lu 175,0			
89 Ac [227]	90 Th 232,0	91 Pa 231,0	92 U 238,0	93 Np [237]	94 Pu [244]	95 Am [243]	96 Cm [247]	97 Bk [247]	98 Cf [251]	99 Es [252]	100 Fm [257]	101 Md [258]	102 No [259]	103 Lr [262]			

Zadatke od 1. do 6. riješi tako što ćeš zaokružiti slovo ispred točnog odgovora ili točne tvrdnje.

		ostv.	maks.
1.	<p>Ana je na satu kemije dobila zadatak da istraži uvjete hrđanja željeznog čavlića. Ulila je 10 mL prokuhane vode u epruvetu i u vodu uronila željezni čavlič. Pažljivo je dokapala 3 mL ulja i epruvetu odložila u stalak. Što je Ana postigla prokuhavanjem vode?</p> <p>☒ A) usporila je proces hrđanja ☐ B) uklonila je ione otopljenih soli iz vode ☐ C) ubrzala je proces hrđanja ☐ D) otopila je ulje u vodi</p>		/0,5
			0,5
2.	<p>Marko bi od ponuđenih promjena (neutralizacija kiseline i lužine, kondenzacija para joda u krutinu, reakcija kalcijevog oksida i vode te pretvorba leda u tekuću vodu) trebao odabrati endotermnu promjenu. Koju promjenu treba odabrati Marko?</p> <p>A) neutralizacija kiseline i lužine ☐ B) kondenzacija para joda u krutinu ☐ C) reakcija kalcijevog oksida i vode ☒ D) pretvorba leda u tekuću vodu</p>		/0,5
			0,5
3.	<p>Masa uzorka etanola je 3,158 g. Kolika je gustoća etanola, ako mu je volumen 4,25 mL?</p> <p>A) 0,743 kg/m³ ☐ B) 7,43 kg/m³ ☐ C) 74,3 kg/m³ ☒ D) 743 kg/m³</p>		/0,5
			0,5
4.	<p>Glukoza kristalizira pri 146 °C. Što se zbiva tijekom kristalizacije glukoze?</p> <p>☐ A) Volumen molekula se smanjuje, a masa im ostaje ista. ☒ B) Udaljenost među molekulama se smanjuje, a masa im ostaje ista. ☐ C) Gustoća molekula se povećava, a masa ostaje ista. ☐ D) Mijenjaju se i gustoća i volumen i masa molekula.</p>		/0,5
			0,5

UKUPNO BODOVA NA 1. STRANICI :

	2
--	---

5. Predloži postupke kojima ćeš odvojiti smjesu joda, šećera i pijeska.

- A) Magnetom, filtracijom i destilacijom.
 B) Magnetom, otapanjem u vodi i taloženjem.
 C) Sublimacijom, otapanjem u vodi i isparavanjem.
 D) Sublimacijom, otapanjem u vodi i filtracijom.

/0,5

0,5

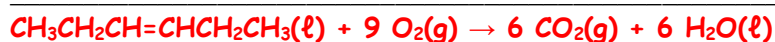
6. Iva je priredila vodenu otopinu kuhinjske soli u kojoj je maseni udio kuhinjske soli 5 %. Koliki je omjer mase kuhinjske soli i vode u priređenoj smjesi?

- A) 1 : 5
 B) 1 : 10
 C) 1 : 19
 D) 1 : 20

/0,5

0,5

7. 7.a) Jednadžbom kemijske reakcije prikaži potpuno izgaranje heks-3-ena koristeći sažetu strukturnu formulu. Označi agregacijska stanja svih kemijskih vrsta.

Pojasnjenje: Točno navedene sve kemijske vrste
 Jednadžba izjednačena po masi i naboju
 Točno navedena sva agregacijska stanja

/3x
 0,5

7.b) Kako se naziva reagens za dokazivanje ugljikova dioksida?

vapnena voda ili kalcijeva lužina

Komentar: Priznati i druge točne odgovore.

/0,5

2

UKUPNO BODOVA NA 2. STRANICI :

3

8. Potpunim izgaranjem nerazgranatog alkina **A** u kojem se trostruka veza nalazi između drugog i trećeg ugljikova atoma nastaju zagušljivi plin **P**, koji ne podržava gorenje, i tekućina **T**. Tekućina **T** je reagens za dokazivanje bakrova(II) sulfata. Relativna molekulska masa alkina **A** je 96,17.

8.a) Izračunaj broj atoma ugljika i vodika u molekuli alkina **A**.

$$M_r(C_nH_{2n-2}) = A_r(C) \cdot n + A_r(H) \cdot (2n - 2)$$

$$96,17 = 12,01 \cdot n + 1,008 \cdot (2n - 2)$$

$$96,17 = 12,01n + 2,016n - 2,016$$

$$98,19 = 14,026n$$

$$n = 98,19 / 14,026$$

$$n = 7$$

$$n(C) = 7; \quad n(H) = 12$$

Pojašnjenje: Točno napisan izraz za izračun broja ugljikovih atoma **0,5 boda**

Točno određen broj atoma ugljika. **0,5 boda**

Točno određen broj atoma vodika. **0,5 boda**

$$n(C) = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$n(H) = \underline{\hspace{2cm}}$$

8.b) Napiši nazive tvari **A**, **P** i **T**:

Naziv tvari **A** _____

hept-2-in

Naziv tvari **P** _____

ugljkov dioksid ili ugljkov(IV) oksid

Naziv tvari **T** _____

voda

/0,5

/2x

0,5

/3x

0,5

3

9. Tvarima navedenim u lijevom stupcu pridruži slova ispred njihovih karakterističnih svojstava navedenih u desnom stupcu (**pojedine tvari može se povezati s više svojstava**).

kobalt ___ **A, B, C** ___

A provodi električnu struju

etanol ___ **E** ___

B magnetičan je

natrij ___ **A** ___

C veće gustoće od gustoće vode

klor ___ **D** ___

D žutozeleni plin

sumpor ___ **C** ___

E miješa se s vodom u svim omjerima

/7x

0,5

3,5

UKUPNO BODOVA NA 3. STRANICI :

6,5

- 10.** Topljivost joda u vodi pri atmosferskom tlaku i temperaturi od 25 °C je 0,0033 g u 100 g vode. Topljivost joda u ugljikovu disulfidu pri istim uvjetima je 19,7 g u 100 g ugljikova disulfida. Iva je pri izdvajanju joda iz vodene otopine koristila postupak koji se temelji na različitoj topljivosti joda u vodi i ugljikovu disulfidu.

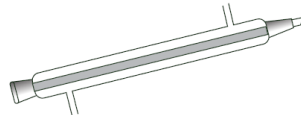
10.a) Koji crtež prikazuje kemijsku posudu koju je Iva trebala koristiti za izdvajanje joda iz vodene otopine? **Zaokruži slovo ispod točnog crteža.**

A

B

C

D

/0,5

10.b) Kako se naziva kemijska posuda u kojoj je Iva izdvajala jod iz vodene otopine?

lijevak za odjeljivanje

/0,5

10.c) Kako se naziva postupak izdvajanja joda iz vodene otopine?

ekstrakcija

/0,5

10.d) Može li Iva u ovom postupku koristiti etanol umjesto ugljikova disulfida? Objasni.

Ne, jer se etanol miješa s vodom.

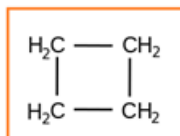
/0,5

2

- 11.** **11.a)** Kako se naziva zasićeni ugljikovodik čija je molekulska formula C₄H₈?

ciklobutan

11. b) Sažetom strukturnom formulom prikaži ugljikovodik opisan u zadatku 11.a.

/2x
0,5

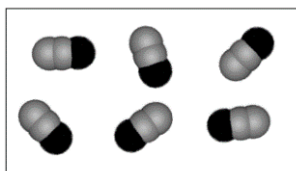
1

UKUPNO BODOVA NA 4. STRANICI :

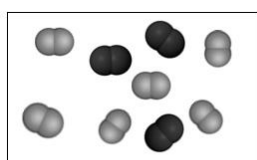
3

- 12.** Čestični crtež prikazuje dio uzorka reaktanta na atomsko-molekulskoj razini u zatvorenoj posudi. Razlaganje dušikova(I) oksida na dušik i kisik događa se pri temperaturama između 600 °C i 850 °C.

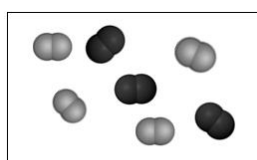
Legenda: model molekule dušikova(I) oksida   model molekule dušika
 model molekule kisika

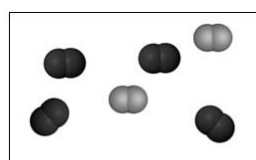
- 12.a)** Koji čestični crtež od **A – D** točno prikazuje broj i vrste čestica nakon reakcije?

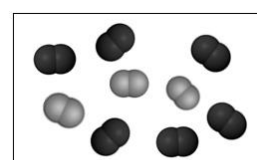
A

B

C

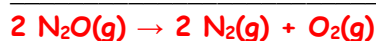

D

Točan prikaz je crtež **A**.

/0,5

- 12.b)** Jednadžbom kemijske reakcije prikaži razlaganje dušikova(I) oksida. **Označi agregacijska stanja svih kemijskih vrsta.**

Pojašnjenje: Točno navedene sve kemijske vrste
 Jednadžba izjednačena po masi i naboju
 Točno navedena sva agregacijska stanja

0,5 boda

0,5 boda

0,5 boda

/3x

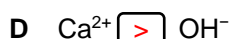
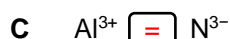
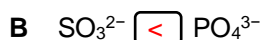
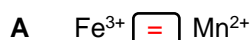
0,5

2

UKUPNO BODOVA NA 5. STRANICI :

2

13. 13.a) Upisivanjem matematičkih znakova $>$, $=$ i $<$ opiši odnos broja elektrona u ionima:

/4x
0,5

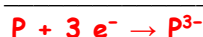
13.b) Simboličkim jezikom opiši nastajanje:

A cinkova iona _____

/2x
0,5

B fosfidnog iona _____

13.c) Masa tri iona **Z** iznosi $3,4561 \cdot 10^{-23}$ g. Napiši kemijski naziv i kemijsku oznaku iona **Z**.

$3 m_a(\text{Z}) = 3 A_r(\text{Z}) \cdot Da$

$3 A_r(\text{Z}) = 3 m_a(\text{Z})/Da$

$3 A_r(\text{Z}) = 3,4561 \cdot 10^{-23} \text{ g} / 1,66 \cdot 10^{-24} \text{ g}$

$3 A_r(\text{Z}) = 20,82$

$A_r(\text{Z}) = 6,94$

Naziv iona **Z**: _____

Litijev ion

Oznaka iona **Z**: _____

Li^+

/2x
0,5

4

14. Kemijskom analizom utvrđeno je da maseni udio ugljika u zasićenom ugljikovodiku **U** iznosi 85,63 %. Relativna molekulska masa ugljikovodika **U** iznosi 70,13.

14.a) Odredi empirijsku formulu ugljikovodika **U**.

$$\begin{aligned} N(\text{C}) : N(\text{H}) &= \frac{w(\text{C})}{A_r(\text{C})} : \frac{w(\text{H})}{A_r(\text{H})} \\ &= \frac{0,8563}{12,01} : \frac{0,1437}{1,008} \\ &= 0,0713 : 0,1426 \\ &= \frac{0,0713}{0,0713} : \frac{0,1426}{0,0713} \\ &= 1 : 2 \end{aligned}$$

/0,5

Empirijska formula ugljikovodika **U** je _____

CH_2

/0,5

14.b) Odredi molekulsku formulu ugljikovodika **U**.

$M_r(E_f(\text{CH}_2)) = A_r(\text{C}) + 2 A_r(\text{H})$

$= 12,01 + 2 \cdot 1,008$

$= 14,026$

$M_r(\text{ugljikovodik})/M_r(E_f(\text{CH}_2)) = 70,13/14,026 = 5$

$(\text{CH}_2) \cdot 5 = \text{C}_5\text{H}_{10}$

Molekulska formula ugljikovodika **U** je _____

C_5H_{10}

/0,5

/2x

0,5

3

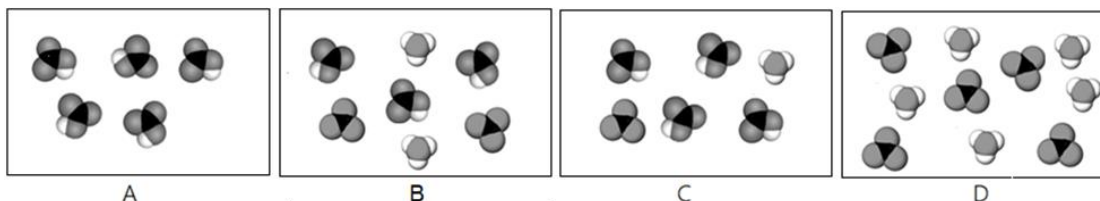
UKUPNO BODOVA NA 6. STRANICI :

7

- 15.** 15.a) Koji crtež od A – D prikazuje vodenu otopinu dušične kiseline? Bijela boja unutar okvira predstavlja molekule vode koje okružuju prikazane čestice. **Zaokruži slovo ispred točnog odgovora.**

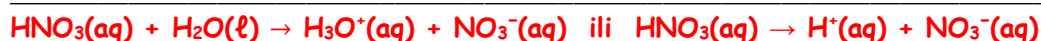
Legenda: model molekule dušične kiseline model nitratna iona
 model oksonijeva iona

Točan odgovor je D.

/0,5

- 15.b) Jednadžbom kemijske reakcije prikaži disocijaciju dušične kiseline na ione. **Označi agregacijska stanja sudionika reakcije.**

/2x

0,5

Pojasnjenje: Točno navedeni reaktanti i produkti 0,5 boda
 Točno navedena sva agregacijska stanja 0,5 boda

- 15.c) Ako u vodenu otopinu dušične kiseline dodate tri kapi soka crvenog kupusa, boja otopine će biti: **Zaokruži slovo ispred točnog odgovora.**

- A) narančasta
 B) crvena
 C) ljubičasta

/0,5

- 15.d) Napiši oznaku iona koji su uzrokovali promjenu boje opaženu u zadatku 15.c).

H₃O⁺ ili H⁺

/0,5

- 15.e) Reakcijom živog vapna i dušične kiseline nastaje sol topljiva u vodi. Jednadžbom kemijske reakcije prikaži nastanak soli. **Označi agregacijska stanja sudionika reakcije.**

/3x

0,5

Pojasnjenje: Točno navedeni reaktanti i produkti 0,5 boda
 Jednadžba kemijske reakcije izjednačena po masi 0,5 boda
 Točno navedena sva agregacijska stanja 0,5 boda

- 15.f) Kako se naziva sol koju možemo izolirati iz reakcijske smjese?

Kalcijev nitrat.

/0,5

4,5

UKUPNO BODOVA NA 7. STRANICI :

4,5

- 16.** Prirodni magnezij je smjesa triju stabilnih izotopa, ^{24}Mg , ^{25}Mg i ^{26}Mg . Relativna atomska masa magnezija je 24,3050. Relativna atomska masa izotopa ^{24}Mg je 23,9850, relativna atomska masa izotopa ^{25}Mg je 24,9858, a relativna atomska masa izotopa ^{26}Mg je 25,9826. Maseni udio izotopa ^{24}Mg u prirodnoj smjesi je 78,99 %. Izračunaj masene udjele izotopa ^{25}Mg i ^{26}Mg u prirodnoj smjesi.

$$A_r(\text{Mg}) = w(^{24}\text{Mg}) \cdot A_r(^{24}\text{Mg}) + w(^{25}\text{Mg}) \cdot A_r(^{25}\text{Mg}) + w(^{26}\text{Mg}) \cdot A_r(^{26}\text{Mg})$$

$$w(^{24}\text{Mg}) + w(^{25}\text{Mg}) + w(^{26}\text{Mg}) = 1 ; w(^{25}\text{Mg}) = 1 - w(^{24}\text{Mg}) - w(^{26}\text{Mg})$$

$$w(^{25}\text{Mg}) = 1 - 0,7899 - w(^{26}\text{Mg}) ; w(^{25}\text{Mg}) = 0,2101 - w(^{26}\text{Mg})$$

$$24,3050 = 0,7899 \cdot 23,9850 + (0,2101 - w(^{26}\text{Mg})) \cdot 24,9858 + w(^{26}\text{Mg}) \cdot 25,9826$$

$$24,3050 = 18,9458 + 5,2495 - w(^{26}\text{Mg}) \cdot 24,9858 + w(^{26}\text{Mg}) \cdot 25,9826$$

$$0,1097 = 0,9968 \cdot w(^{26}\text{Mg})$$

$$w(^{26}\text{Mg}) = 0,1097/0,9968$$

$$w(^{26}\text{Mg}) = 0,1101 = 11,01 \%$$

$$w(^{25}\text{Mg}) = 1 - 0,7899 - 0,1101 = 0,1000 = 10,00 \%$$

$$w(^{25}\text{Mg}) = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$w(^{26}\text{Mg}) = \underline{\hspace{2cm}}$$

Pojašnjenje: Točno napisan izraz za računanje masenog udjela

Točan izračun masenog udjela izotopa ^{25}Mg

Točan izračun masenog udjela izotopa ^{26}Mg

0,5 boda

0,5 boda

0,5 boda

/3x

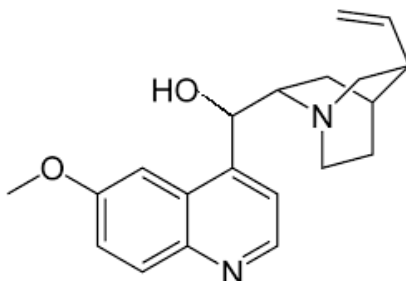
0,5

1,5

UKUPNO BODOVA NA 8. STRANICI :

1,5

17. Kininovac je biljka čija se kora stoljećima primjenjuje u liječenju malarije. Uzročnik malarije je jednostanični organizam *Plasmodium*, a na njega djeluje aktivna tvar iz kore kininovca koja se naziva kinin. Kozmetička industrija koristi kinin u proizvodnji šampona i krema. Male količine kinina sadrže osvježavajuća gorko-slatka pića, poznatija kao „tonici“. Strukturna formula kinina je:

17.a) Molekulska formula kinina je _____.

Pojasnjenje: Točno određen broj atoma ugljika
 Točno određen broj atoma vodika
 Točno određen broj atoma dušika
 Točno određen broj atoma kisika

0,5 boda
0,5 boda
0,5 boda
0,5 boda

/4x
 0,5

17.b) Empirijska formula kinina je _____.

17.c) izračunaj maseni udio ugljika u kininu.

$w(C) = 20 A_r(C) / M_r(C_{20}H_{24}N_2O_2)$

$M_r(C_{20}H_{24}N_2O_2) = 20 A_r(C) + 24 A_r(H) + 2 A_r(N) + 2 A_r(O)$

$M_r(C_{20}H_{24}N_2O_2) = 20 \cdot 12,01 + 24 \cdot 1,008 + 2 \cdot 14,01 + 2 \cdot 16$

$M_r(C_{20}H_{24}N_2O_2) = 324,41$

$w(C) = 240,2 / 324,41$

$w(C) = 0,7404 = 74,04 \%$

$w(C) =$ _____

74,04 %

Pojasnjenje: Točno napisan izraz za izračun masenog udjela ugljika
 Točan izračun relativne molekulske mase kinina
 Točan izračun masenog udjela ugljika

0,5 boda
0,5 boda
0,5 boda

/0,5

/0,5

/0,5

/0,5

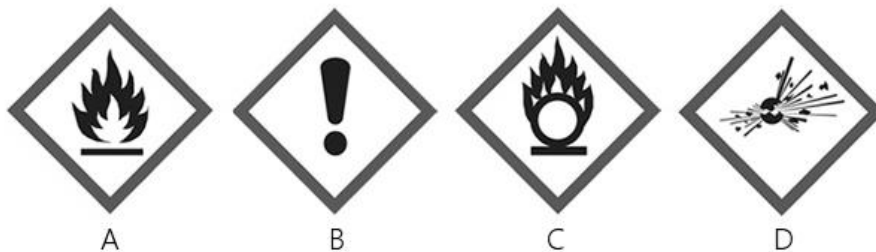
4

UKUPNO BODOVA NA 9. STRANICI :

4

18. Vodikov peroksid se koristi kao sredstvo za izbjeljivanje i dezinfekciju. U većim koncentracijama služi i kao raketno gorivo. Lako otpušta kisik pa djeluje kao jako oksidacijsko sredstvo.

18.a) Zaokruži slovo ispod piktoograma koji upozorava na oksidacijsko svojstvo vodikova peroksida.

Točan odgovor je C.

/0,5

18.b) Kolika je valencija kisika u molekuli vodikova peroksida? _____

jedan ili 1

/0,5

18.c) Jednadžbom kemijske reakcije prikaži razlaganje vodikova peroksida. Označi agregacijska stanja sudionika reakcije.

Pojašnjenje: Točno navedene sve kemijske vrste **0,5 boda**
 Jednadžba izjednačena po masi i naboju **0,5 boda**
 Točno navedena sva agregacijska stanja **0,5 boda**

/3x

0,5

18.d) Razlaganjem vodikova peroksida toplina se oslobađa iz sustava u okolinu, a takva se promjena naziva _____.

egzotermna promjena

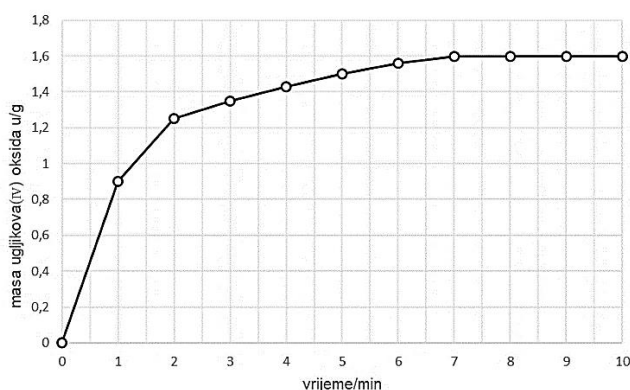
/0,5

3

UKUPNO BODOVA NA 10. STRANICI :

3

- 19.** Graf prikazuje promjenu mase razvijenog ugljikova(IV) oksida tijekom reakcije kalcijeva karbonata i sumporne kiseline.

- 19.a)** Koliko je ugljikova(IV) oksida nastalo u prvoj minuti reakcije?

0,9 g

/0,5

- 19.b)** Koliko je ugljikova(IV) oksida nastalo u drugoj minuti reakcije?

0,35 g (priznati i 0,30 - 0,4 g)

/0,5

- 19.c)** Koliko je ugljikova(IV) oksida nastalo u desetoj minuti reakcije?

0 g

/0,5

- 19.d)** Koliko je ukupno ugljikova(IV) oksida nastalo reakcijom?

1,6 g

/0,5

- 19.e)** U kojoj je minuti reakcija bila najbrža?

u prvoj minuti

/0,5

- 19.f)** U kojoj je minuti reakcija bila najsporija?

u sedmoj minuti

/0,5

- 19.g)** Koliko minuta je trajala reakcija?

sedam minuta

/0,5

- 19.h)** Jednadžbom kemijske reakcije prikaži reakciju kalcijeva karbonata i sumporne kiseline. Označi agregacijska stanja svih kemijskih vrsta.

/2x

0,5

Pojašnjenje: Točno navedene sve kemijske vrste
Točno navedena sva agregacijska stanja

0,5 boda

0,5 boda

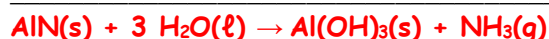
4,5

UKUPNO BODOVA NA 11. STRANICI :

4,5

20. Kemijski element **E** nalazi se u 3. periodi i 13. skupini periodnog sustava elemenata. U reakciji s inertnom elementarnom tvari **I** nastaje nitrid **N** koji je pri 25 °C i atmosferskom tlaku čvrsta tvar. Nitrid **N** reagira s vodom pri čemu nastaju hidroksid kemijskog elementa **E** i plin **M** čija relativna molekulska masa iznosi 17,03.

20.a) Jednadžbama kemijske reakcije prikaži kemijske promjene opisane u tekstu zadatka. Označi agregacijska stanja sudionika reakcije.

Pojašnjenje: Točno navedeni reaktanti i produkti

0,5 boda

Jednadžba izjednačena po masi i naboju

0,5 boda

Točno navedena sva agregacijska stanja

0,5 boda

20.b) Krešimir je u epruvetu usuo 5 g hidroksida elementa **E** i ulio 5 mL vode. Kojoj vrsti tvari pripada tvar u epruveti?

heterogenoj smjesi

20.c) U epruvetu opisanu u zadatku **20.b)** Krešimir je dodao 3 kapi fenolftaleina. Što je mogao opaziti?

Fenolftalein se obojio. Pojavilo se purpurno (ljubičasto obojenje).

/3x

0,5

/3x

0,5

/0,5

/0,5

4

21. 21. U tablici je prikazana topljivost kalijeva nitrata i sumporova(IV) oksida u 100 g vode pri različitim temperaturama.

t / °C	0	20	40	60
m(kalijev nitrat) / g	15,1	32,9	64,4	107,2
m(sumporov(IV) oksid) /	24,8	10,3	6,9	2,9

21.a) Kako porast temperature utječe na topljivost kalijeva nitrata i sumporova(IV) oksida ?

Porastom temperature topljivost kalijeva nitrata se povećava, a topljivost sumporova(IV) oksida smanjuje.

21.b) Koliko je puta veća topljivost kalijeva nitrata u odnosu na topljivost sumporova(IV) oksida pri 40 °C ?

64,4/6,9 = 9,33 puta

21.c) Koliko se grama sumporova(IV) oksida može otopiti u 280 g vode pri 0 °C?

69,44 g

21.d) Kakva će prema zasićenosti biti otopina, ako je u 300 g vode pri 60 °C otopljeno 320 g kalijeva nitrata? **Zaokruži slovo ispred točnog odgovora.**

A nezasićena

B zasićena

C prezasićena

/0,5

/0,5

/0,5

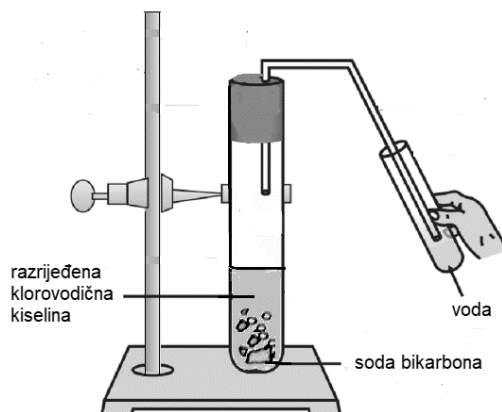
/0,5

2

UKUPNO BODOVA NA 12. STRANICI :

6

22. 22.a) Pažljivo promotri crtež i odgovori na postavljeno pitanje.

Koje se kemijske promjene zbivaju u aparaturi prikazanoj na crtežu?

reakcija sode bikarbone i razrijeđene klorovodične kiseline
reakcija ugljikova dioksida i vode

/2x
0,5

22.b) Jednadžbama kemijske reakcije prikaži promjene navedene u zadatku 22a). Označi agregacijska stanja svih kemijskih vrsta.

$\text{NaHCO}_3(\text{s}) + \text{HCl}(\text{aq}) \rightarrow \text{NaCl}(\text{aq}) + \text{CO}_2(\text{g}) + \text{H}_2\text{O}(\ell)$ ili
 $\text{NaHCO}_3(\text{s}) + \text{HCl}(\text{aq}) \rightarrow \text{NaCl}(\text{aq}) + \text{H}_2\text{CO}_3(\text{aq})$ ili
 $\text{NaHCO}_3(\text{s}) + \text{H}_3\text{O}^+(\text{aq}) \rightarrow \text{Na}^+(\text{aq}) + \text{CO}_2(\text{g}) + 2 \text{H}_2\text{O}(\ell)$

/2x
0,5

$\text{CO}_2(\text{g}) + \text{H}_2\text{O}(\ell) \rightarrow \text{H}_2\text{CO}_3(\text{aq})$ ili
 $\text{CO}_2(\text{g}) + 2 \text{H}_2\text{O}(\ell) \rightarrow \text{HCO}_3^-(\text{aq}) + \text{H}_3\text{O}^+(\text{aq})$

/2x
0,5

Komentar: Prihvatiti i druge korektne zapise.

Pojašnjenje: Točno navedeni reaktanti i produkti
 Točno navedena sva agregacijska stanja

0,5 boda
0,5 boda

3

1. stranica	2. stranica	3. stranica	4. stranica	5. stranica	6. stranica	7. stranica
+	+	+	+	+	+	+
10. stranica	11. stranica	12. stranica	13. stranica	Ukupni bodovi		
+	+	+	+	=		50

UKUPNO BODOVA NA 13. STRANICI :

3